Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Saksbehandler, innvalgstelefon	Vår dato	Vår ref.
Overingeniør Mattis Mikkelsen, 71 25 84 21	13.11.2015	2011/8675/MAMI/461.7
	Deres dato	Deres ref.
	29.05.2015	lsa

Stemmedalen Vasslag SA

TJØRVÅG

Oversendelse av tillatelse etter forurensningsloven til vannbehandlingsanlegg for Stemmedalen Vasslag SA i Herøy kommune.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal vedtar å gi Stemmedalen vasslag SA tillatelse til virksomheten etter forurensningsloven på visse vilkår. Virksomheten omfatter utslipp til sjø fra vannrenseanlegg ved Aspevikvatnet. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Virksomheten er plassert under risikoklasse 4.

Det varsles at saksbehandlingen vil bli plassert under gebyrsats 4 og at virksomheten skal betale et gebyr på kr 21 000.

Vi viser til søknad av 29.05.2015 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gir med dette tillatelse på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16. Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene, har Fylkesmannen lagt vekt på de ulempene tiltaket vil føre til når det gjelder forurensning sammenholdt med de fordelene og ulempene som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen også lagt til grunn hva som kan oppnås med de beste tilgjengelige teknikkene.

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsens pkt. 3 flg. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. For virksomheter hvor slike stoffer benyttes som innsatsstoffer eller dannes under produksjonen, er utslipp av stoffene bare omfattet av tillatelsen dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsens pkt. 3 flg. eller utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Det understrekes at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før en endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrolloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for virksomheten, viser vi til nettsiden www.regelhjelp.no.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrolloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Saksfremstilling og begrunnelse
Stemmedalen vassverk forsyner ca. 1600 personer i Tjørvåg, Sandvika, Myrvåg, Dragsund og Leikong med vann til husbruk. Vannverket produserer også vann til næringsaktører og brannberedskap i disse områdene. På grunn av gradvis dårligere vannkvalitet i vannkilden Stemmedalsvatnet har Mattilsynet gitt pålegg om bedre vannbehandling.

Det er besluttet å bygge nytt vannbehandlingsanlegg basert på tilsetting av koagulant som binder humus og gjør det mulig å filtrere bort denne. Koagulant som er tenkt benyttet er jernkloridsulfat (JKL). Filtrering vil deretter skje i et 3 media filter med antrasitt, sand og marmor. Vannet vil deretter desinfiseres med UV-bestråling. Behandlingen er kjent under navnet moldeprosessen og er alt benyttet i flere kommuner i fylket.

Utslippene fra anlegget vil bestå av spylevann som oppstår ved spyling av filtre. Det er beregnet utslipp per døgn av 280 m^3 vann, 30 kg suspendert stoff (SS), 5 kg organisk karbon (TOC), 9 kg jern og 8 kg kalsium. Det er også oppgitt tall for en framtidig økt produksjon som følge av befolkningsvekst og evt. industrietableringer på 45 kg SS, 8 kg TOC, 13 kg jern og 10 kg kalsium.

Utslippet er tenkte ledet til sjø gjennom en 200 mm ledning på sjøbunnen til ca. 25 meters dyp utenfor Kalveneset. Søknaden inneholder en resipientvurdering utført av Runde Miljøsenter i 2014.

Saksgang
Utbyggingen av vannrenseanlegget samt legging av vannledninger er behandlet etter plan- og bygningsloven og Herøy kommune gav 28.01.2014 dispensasjon fra kommunens arealdel. Legging av avløpsledning i sjøen er diskutert i kommunens saksforberedelser og det blir blant annet pekt på viktigheten av at det vises stor aktsomhet ved kryssing av ålegressområder i strandsona.

Søknaden etter forurensningsloven ble annonsert i Vestlandsnytt og på hjemmesidene til Herøy kommune og Fylkesmannen med høringsfrist 01.07.2015. Det kom ikke inn merknader til søknaden.

Begrunnelse for tillatelse med vilkår

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i den aktuelle saken består av søknaden med vedlegg om blant annet kjemikalier og resipientvurderinger. I tillegg er kunnskap om naturverdier i området hentet fra naturbase (http://kart.naturbase.no/) og opplysninger om miljøtilstand hentet fra vann-nett (http://www.vann-nett.no). Saken ansees som godt opplyst og det foreligger ikke grunn til å legge avgjørende vekt på føre-var-prinsippet.

Effekter av utslippskomponenter

Utslippene fra anlegget vil kunne medføre ulike effekter i resipienten. Jernkloridsulfat brytes ned til jern(III)hydroksid og kan ved høye konsentrasjoner føre til redusert pH. Stoffet er godkjent til bruk i vannrenseanlegg og ved normal dosering er det ikke toksisk for vannlevende organismer. Det vil løses noe kalsium fra filteret, men produktet representerer ingen miljøfare. Partikler og organisk stoff vil kunne redusere vannkvaliteten, slamme ned sjøbunnen og føre til økt oksygenforbruk som følge av nedbryting. Videre vil et konsentrert utslipp av ferskvann kunne føre til endret sjikting og sirkulasjon og endret saltinnhold og næringsinnhold i deler av resipienten.

Resipientvurdering

Resipientvurderingen som er vedlagt søknaden fant god oksygenmetning i bunnvannet og innholdet av næringssalter tyder ikke på overbelastning. Det ble imidlertid funnet noe forhøyede fosfatverdier på enkelte stasjoner. Strømhastigheten er målt og det er gjort en simulering av utslippet vha. datamodeller. Vurderingen konkluderer med at utslippsstedet har god vannutskifting og at utslippsvannet vil innlagres og spres under overflatelaget mot nordvest. Målinger av kornstørrelse indikerer lavere strømfart ved de indre målepunktene. Det ble også funnet en del organisk materiale i prøvene og dette antas å skyldes bunntopografi og naturlig tilførsel av humus fra Aspevikvatnet. Tiltaket vil føre til at en del organisk materiale tas ut før Aspevikvatnet og føres ut til dypere vann i sjøen. Dette vil kunne gi positiv effekt på Aspevikvatnet og indre deler av Aspevikvågen. Det konkluderes med at virkningen av utslippskomponentene vil være små, med unntak av mulig nedslamming nært utslippspunktet. Det anbefales en viss form for overvåkning i en periode etter oppstart.

Naturverdier og andre påvirkere

Utslippspunktet er planlagt på 25 m dyp utenfor Aspevikvågen, øst for Kalveneset. I området er det registrert beite- og hekkeområde for flere sjøfugl, samt oter. Rett nord for utslippspunktet ligger dyrefredningsområdet Stokksund-Blikkvågane, som er vernet blant annet som overvintrings- og overnattingsplass for sjøfugl. Det forutsettes at utslippspunktet vil ligge utenfor grensene til verneområdet. Indre deler av Aspevikvågen er registrert som den viktige naturtypen undervannseng, med arter som blant annet ålegress. Det er registrert et friluftsområde/fiskeplass ved Søviksteinen. Det er ikke registrert andre utslippskilder av betydning i nærheten. Det antas ikke at utslippene fra renseanlegget vil føre til nevneverdig skade på natur- og friluftslivsverdiene i området.

Vannforskriften
Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) stiller krav om at tilstanden i vann skal beskyttes mot forringelse, og at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemiske tilstand. Ny eller utvidet aktivitet kan tillates selv om det medfører forringelse, såfremt miljøtilstanden fortsatt er minst god. Tilstanden i vannforekomsten *Steinsfjorden* er i dag beskrevet som god (vann-nett.no). Klassifiseringen er basert på faglige vurderinger samt enkelte prøveresultater. Vannforekomsten inngår som en del av området *Den grøne korridor,* der flere terskler, lav vannutskifting sammen med næringstilførsler gir dårlig tilstand i enkelte bassenger. Det omsøkte tiltaket vil imidlertid ikke føre til ekstra tilførsel av organisk materiale eller andre stoffer i en slik grad at det kan antas å føre til redusert tilstand *Steinsfjorden* eller andre deler av *Den grøne korridor.*

Sanitæravløpsvann
Det er søkt om å få slippe avløp fra toalett, etter behandling i slamavskiller, ut sammen med spylevannet. Det er kommunen som er myndighet for sanitæravløpsvann og et samlet utslipp må gjøres i samråd med kommunen. Fylkesmannen ser imidlertid ikke at et utslipp av avløpsvann tilsvarende < 0,1 personekvivalenter vil ha betydning for den samlede forurensningsmessige belastningen på resipienten.

Konklusjon
Fylkesmannen konkluderer med at de forurensningsmessige ulempene fra renseanlegget vil være små, samtidig som den samfunnsmessige betydningen av tiltaket vil være stor. Området som resipienten ligger i er imidlertid sårbart for tilførsel av næringsstoffer og det stilles krav om miljøforsvarlig drift, samt en enkel overvåkning av utslippsstedet. Dersom uakseptabel påvirkning avdekkes må det iverksettes tiltak for å redusere ulempene. Fylkesmannen finner på bakgrunn av dette grunnlag for å gi tillatelse til det omsøkte tiltaket.

Erstatningsansvar
Utslippstillatelsen fritar ikke for erstatningsansvar for forurensningsskade etter forurensningsloven § 10 og kapittel 8.

Plassering i risikoklasse
Virksomhet med tillatelse etter forurensningsloven skal plasseres i risikoklasse, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-6. Ved plassering i risikoklasse blir det tatt hensyn til utslippets art og størrelse samt til resipientforhold ved virksomheten. Risikoklassen legger føringer for regelmessig kontakt mellom virksomheten og Fylkesmannen og for gebyrstørrelse ved framtidig tilsyn. Stemmedalen vasslag SA sin virksomhet ved Aspevika plasseres i risikoklasse 4, laveste klasse. Plasseringen i risikoklasse er begrunnet med at anlegget vil bidra med små utslipp av kjemikalier og organisk materiale samt at resipientens evne til å omsette dette materialet er regnet som god.

Varsel om gebyr for saksbehandlingen.
Vi viser til "Forskrift om begrensning av forurensning" (forurensningsforskriften) kapittel 39 om gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser mv. Forskriften er lagt ut på internett under fanen "regelverk" på www.miljodirektoratet.no.

På bakgrunn av de opplysningene som virksomheten har gitt i søknaden, varsles det at saksbehandlingen vil bli plassert under gebyrsats 4, jf. forurensningsforskriften § 39-3, § 39-4. Det betyr at Stemmedalen vasslag SA skal betale et gebyr på kr 21 000 for saksbehandlingen. Frist for å komme med merknader er 2 uker. Vedtak om gebyr vil bli fattet i eget brev og faktura vil etter det bli ettersendt fra Miljødirektoratet.

Klageadgang
Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra underretning om vedtaket er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningslovens kapittel VI. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken, bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter oppfordring eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler som kan være viktig for saken, vil Fylkesmannen også kunne gi på forespørsel.

Offentliggjøring av tillatelsen
Vedtaket skal gjøres offentlig kjent, jf. § 36-11 i forskrift om begrensning av forurensning. Den som har fått tillatelse, skal så snart som mulig kunngjøre dette i dagspressen. Kunngjøringen skal inneholde en kort orientering om tillatelsen, hvor man kan henvende seg for å få innsyn i saksdokumentene og opplysninger om klageinstans og frist for eventuell klage på vedtaket. Kopi av kunngjøringen skal sendes Fylkesmannen i Møre og Romsdal innen en måned etter at tillatelsen er gitt. Fylkesmannen vil kunngjøre vedtaket på sine nettsider www.fylkesmannen.no/mr.

Med hilsen

Anne Melbø (e.f.)
fagansvarleg

Mattis Mikkelsen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:
Tillatelse etter forurensningsloven til Stemmedalen vasslag SA for vannbehandlingsanlegg ved Aspevika.

Kopi med vedlegg:
Herøy kommune Postboks 274 6099 FOSNAVÅG

FYLKESMANNEN I
MØRE OG ROMSDAL

Tillatelse etter forurensningsloven til Stemmedalen vasslag SA for vannbehandlingsanlegg ved Aspevika.

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jfr. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 29.05.2015 samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilkårene framgår på side 2 til og med side 8.

Virksomheten må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger som ble gitt i søknaden eller under saksbehandlingen og som kan ha miljømessig betydning.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Stemmedalen vasslag SA		
Beliggenhet/gateadresse	Aspevika		
Postadresse	6070 Tjørvåg		
Kommune og fylke	Herøy kommune i Møre og Romsdal		
Org. nummer (bedrift)	973291343 (eies av 97018608)		
Gårds- og bruksnummer	Gnr 50 bnr 13		
Kartreferanse EUREF89 i UTM-sone 32	Anlegg	Øst 331903	Nord 6909186
	Utslippspunkt	Øst 333032	Nord 6910514
NACE-kode og bransje	36.000 - Uttak fra kilde, rensing og distribusjon av vann		

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse[1]
2015.0782.T	1515.0057.01	4

Tillatelse gitt: 13.11.2015	Endringsnummer: -	Sist endret: -

Anne Melbø
fagansvarlig

Mattis Mikkelsen
overingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

[1] Jf Forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for Fylkesmannens arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

1. Produksjonsforhold

Tillatelsen gjelder forurensning fra vannrenseanlegg tilhørende Stemmedalen vasslag SA ved Aspevika. Det gis tillatelse til utslipp per døgn av inntil 280 m^3 spylevann, 45 kg suspendert stoff (SS), 8 kg organisk karbon (TOC), 13 kg jern og 10 kg kalsium.

Ved vesentlige endringer skal virksomheten søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 flg. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 flg. uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 punkt 7[2].

2.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

---

[2] Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Virksomheten skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 9.4.

2.6. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette[3]. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrolloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

3. Utslipp til vann

3.1. Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Utslippskomponent	**Utslippskilde**	**Utslippsgrenser**	
		Korttidsgrense	**Langtidsgrense**
		Midlingstid 1 døgn	**Midlingstid 1 år**
Ferskvann	filterspylevann	280 m^3/døgn	102 200 m^3/år
Suspendert stoff	filterspylevann	45 kg/døgn	16,5 tonn/år
TOC	filterspylevann	8 kg/døgn	3 tonn/år
Jern	filterspylevann	13 kg/døgn	4,8 tonn/år
Kalsium	filterspylevann	10 kg/døgn	3,7 tonn/år

3.2. Utslippsreduserende tiltak, renseanlegg m.m.

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende renseenhet.

3.3. Utslippssted for prosessavløp

Prosessavløpsvannet skal føres ut i sjø utenfor Aspevikvågen på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig. Utslippspunktet skal ligge utenfor verneområdet Stokksund-Blikkvågane. Dersom plassering av utslippspunktet avviker fra posisjonen oppgitt på side 1 skal Fylkesmannen orienteres om dette.

Ved anleggsarbeid i sjøen må det tas nødvendige hensyn, slik at dette ikke blir til ulempe for naturverdier i området. Spesielt må det tas hensyn til fuglefredningsområdet nord for Kalveneset og forekomster av ålegress i strandsonen i Aspevikvågen. Der det er skipsfart skal virksomheten sørge for godkjenning etter havneloven.

3.6. Sanitæravløpsvann

Virksomhetens sanitæravløpsvann skal behandles i henhold til krav fra Herøy kommune.

3.7. Mudring

Dersom det som følge av virksomhetens virksomhet skulle vise seg å være nødvendig med mudring, skal det innhentes nødvendig tillatelse fra forurensningsmyndigheten. Slik mudring må bekostes av virksomheten.

---

[3] Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

4. Utslipp til luft

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

5. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet. Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette. Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen[4]/Fylkesmannen.

6. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.[5]

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.[6]

[4] Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.
[5] Jf Produktkontrolloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a
[6] Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensing av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

7. Støy

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

Mandag - fredag	Kveld mandag - fredag	Lørdag	Søn-/helligdager	Natt (kl. 23-07)	Natt (kl. 23-07)
55 L_{den}	50 $L_{evening}$	50 L_{den}	45 L_{den}	45 L_{night}	60 L_{AFmax}

L_{den} er A-veiet ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.
$L_{evening}$ er A-veiet ekvivalent støynivå for kveldsperioden 23-07.
L_{night} er A-veiet ekvivalent støynivå for nattperioden 23-07.
L_{AFmax} er A-veiet maksimalnivå for de 5-10 mest støyende hendelsene innenfor perioden, målt/beregnet med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomhetens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

8. Avfall

8.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften[7].

Avfall som oppstår i virksomheten, skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

9. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

9.1. Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Virksomheten skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

[7] Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

9.2. Forebyggende tiltak
På basis av miljørisikoanalysen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.3. Etablering av beredskap
Virksomheten skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer.

9.4. Varsling av akutt forurensning
Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift[8]. **Brannvesenet skal varsles om akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra landbasert virksomhet.** Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

Fylkesmannen forutsetter at virksomheten kan legge frem mer utfyllende dokumentasjon, for eksempel ved tilsyn, om virksomhetens aktiviteter knyttet til miljørisikoanalysen, de forebyggende tiltakene og beredskapen.

10. Overvåking av resipient og rapportering til Fylkesmannen
Virksomheten skal gjøre en enkel overvåking av utslippsstedet etter at anlegget har vært i full drift ca. 1 år. Resultater skal rapporteres til Fylkesmannen. Omfang av overvåkningen kan fastsettes i samråd med Fylkesmannens miljøvernavdeling. Videre overvåking avgjøres på bakgrunn av resultater fra 1. år.

Der det pågår overvåking i regi av Fylkesmannen eller vannregionmyndighet må Stemmedalen vasslag SA forvente å bidra i felles overvåkingsprogram med data for de kvalitetselementer i vannforekomsten som kan være direkte eller indirekte påvirket av virksomhetens utslipp.

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusiv sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø. Data leveres på Vannmiljøs importformat, som finnes på http://vannmiljokoder.klif.no. Her finnes også oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljøs kodeverk.

11. Utskifting av utstyr
Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

[8] Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

12. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal melding sendes Fylkesmannen så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

13. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal virksomheten sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift[9]. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

14. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

[9] Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1: Liste over prioriterte miljøgifter, jfr punkt 2.1.
Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere*:*	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2.2`,6,6`-tetrabromo-4,4`isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C_{10} - C_{13} (kloralkaner C_{10} - C_{13})	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C_{14} - C_{17} (kloralkaner C_{14} - C_{17})	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloreten	TRI
Triklosan **(**2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksilater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksilater	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	(PFOA)
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5